Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k těmto návrhům: návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o úředních kontrolách a jiných úředních činnostech prováděných s cílem zajistit uplatňování právních předpisů týkajících se krmiv a potravin a pravidel týkajících se zdraví zvířat a dobrých životních podmínek zvířat, zdraví rostlin, rozmnožovacího materiálu rostlin a přípravků na ochranu rostlin a o změně nařízení (ES) č. 999/2001, (ES) č. 1829/2003, (ES) č. 1831/2003, (ES) č. 1/2005, (ES) č. 396/2005, (ES) č. 834/2007, (ES) č. 1099/2009, (ES) č. 1069/2009, (ES) č. 1107/2009, nařízení (EU) č. 1151/2012, (EU) č. […]/2013 a směrnic 98/58/ES, 1999/74/ES, 2007/43/ES, 2008/119/ES, 2008/120/ES a 2009/128/ES (nařízení o úředních kontrolách)

COM(2013) 265 final – 2013/0140 (COD)

a návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se stanoví pravidla pro řízení výdajů v oblasti potravinového řetězce, zdraví a dobrých životních podmínek zvířat a zdraví rostlin a rozmnožovacího materiálu rostlin, kterým se mění směrnice Rady 98/56/ES, 2000/29/ES a 2008/90/ES, nařízení (ES) č. 178/2002, (ES) č. 882/2004 a (ES) č. 396/2005, směrnice 2009/128/ES a nařízení (ES) č. 1107/2009 a kterým se zrušují rozhodnutí Rady 66/399/EHS, 76/894/EHS a 2009/470/ES

COM(2013) 327 final – 2013/0169 (COD)

(2014/C 67/34)

Zpravodaj: **pan ESPUNY MOYANO**

Ve dnech 23. května a 13. června 2013 se Evropský parlament a ve dnech 7. a 21. června Rada, v souladu s čl. 43 odst. 2, článkem 114 a čl. 168 odst. 4 písm. b) a článkem 304 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodly konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o úředních kontrolách a jiných úředních činnostech prováděných s cílem zajistit uplatňování právních předpisů týkajících se krmiv a potravin a pravidel týkajících se zdraví zvířat a dobrých životních podmínek zvířat, zdraví rostlin, rozmnožovacího materiálu rostlin a přípravků na ochranu rostlin a o změně nařízení (ES) č. 999/2001, 1829/2003, 1831/2003, 1/2005, 396/2005, 834/2007, 1099/2009, 1069/2009, 1107/2009, nařízení 1151/2012, […]/2013 a směrnic 98/58/ES, 1999/74/ES, 2007/43/ES, 2008/119/ES, 2008/120/ES a 2009/128/ES (nařízení o úředních kontrolách)

COM(2013) 265 final – 2013/0140 (COD) a

Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se stanoví pravidla pro řízení výdajů v oblasti potravinového řetězce, zdraví a dobrých životních podmínek zvířat a zdraví rostlin a rozmnožovacího materiálu rostlin, kterým se mění směrnice Rady 98/56/ES, 2000/29/ES a 2008/90/ES, nařízení (ES) č. 178/2002, (ES) č. 882/2004 a (ES) č. 396/2005, směrnice 2009/128/ES a nařízení (ES) č. 1107/2009 a kterým se zrušují rozhodnutí Rady 66/399/EHS, 76/894/EHS a 2009/470/ES

COM(2013) 327 – 2013/0169 (COD).

Specializovaná sekce Zemědělství, rozvoj venkova, životní prostředí, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 1. října 2013.

Na 493. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 16. a 17. října 2013 (jednání ze dne 16. října) přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 133 hlasy pro, 2 hlasy byly proti a 4 členové se zdrželi hlasování.

1. **Závěry**

Kontroly

1.1 EHSV obecně podporuje předložený návrh o úředních kontrolách, jehož cílem je zajistit vysokou úroveň ochrany lidského zdraví, zdraví zvířat a rostlin a zároveň účinné fungování vnitřního trhu.

1.2 EHSV hodnotí kladně zavedení společného analytického systému jakož i existenci referenčních laboratoří v každém členském státu.

1.3 Jako problematické vidí EHSV ukládání poplatků za kontrolu stanovených členskými státy podle vlastního uvážení, neboť je toho názoru, že to lze provést různorodým způsobem, a proto podporuje jejich harmonizaci co do kritérií a metodiky správy, avšak nikoliv co do jejich finanční výše, která musí odpovídat situaci v jednotlivých zemích.

1.4 EHSV je proti 100 % financování úředních kontrol v každém členském státě pouze z těchto poplatků, neboť hrozí riziko, že příslušné orgány nebudou v rámci svých kontrol upřednostňovat vyšší efektivitu.

1.5 Pokud jde o výjimky z úhrady poplatků na straně mikropodniků, varuje EHSV před rizikem narušení trhu z důvodu případných rozdílů v jejich uplatňování v členských státech; riziko narušení, jež by se snížilo zakotvením kritérií uznávání výjimek z úhrady stejnoměrně v celé EU do navrhovaného předpisu či do pozdějších předpisů. Tyto výjimky by byly konkrétnější a dostatečně rozsáhlé, aby pojaly různorodý charakter tohoto odvětví a aby prokázaly zvláštní citlivost u MSP a mikropodniků.

1.6 Na druhou stranu, jako doplnění výše uvedeného, se považuje za nutné uznávat, že některé podniky provádějí vlastní účinné kontroly pomocí vlastního kvalifikovaného personálu. To může znamenat slevu na poplatcích za veřejnou kontrolu v těchto podnicích, jelikož je zde možné podstatně snížit objem práce veřejných činitelů, kteří tak budou moci své kontrolní povinnosti vykonávat v podnicích, jež nedisponují dostatečnými lidskými zdroji k činnosti vlastní kontroly.

1.7 EHSV považuje za významné, aby se pro budoucí uplatňování tohoto předpisu vzala v potaz absence stejného postupu při provádění kontrol v různých členských státech zejména vzhledem k tomu, že rozdíly v lidských a finančních zdrojích inspekční činnosti mezi členskými státy mohou vést k deformacím při kontrolách příslušných zemědělských trhů a trhů živočišné výroby, což může mít negativní důsledky pro všechny.

Výdaje

1.8 EHSV obecně podporuje předkládaný návrh projektu týkajícího se řízení výdajů, jehož cílem je zaručit vysokou úroveň bezpečnosti potravin a systémů jejich produkce, lepší nákazový status a lepší životní podmínky zvířat, zjišťování a eradikace škodlivých organismů a zajištění účinného provádění úředních kontrol.

1.9 EHSV se domnívá, že je chvályhodné nahradit stávající finanční ustanovení obsažená v několika právních základech jediným, jasným a moderním finančním rámcem, který optimalizuje provádění a fungování finančního řízení výdajů v oblasti potravin a krmiv.

1.10 EHSV podporuje, aby návrh v rámci harmonizovaného přístupu prosazoval „zlepšení školení pro zvýšení bezpečnosti potravin“ za účelem zajištění lepšího fungování vnitrostátních i unijních kontrolních systémů.

1.11 Pokud jde o stanovení určité maximální výše částky (na výdaje) a vzhledem k tomu, že tato částka neumožňuje úpravu směrem nahoru, protože je součástí stanoveného víceletého plánu, soudí EHSV, že návrh nařízení je nekonkrétní ohledně mnoha aspektů řízení výdajů, a proto nelze posoudit, zda je uvedená výše dostatečná, či nikoli.

1.12 Pokud jde o rezervu na krize v zemědělství za určitých podmínek, považuje EHSV za nezbytné vyjasnit, jakým způsobem s ní budou členské státy moci v případě nutnosti nakládat. Navíc vzhledem k tomu, že se tato rezerva přiznává v krizových situacích souvisejících se zdravím zvířat a rostlin, považuje EHSV za příhodné upravit pojem „krize v zemědělství“ pojmem „krize v zemědělsko-průmyslovém odvětví“.

1.13 A konečně pokud jde o průzkumné programy pro zjišťování výskytu škodlivých organismů a zdravotní opatření pro nejvzdálenější regiony členských států, EHSV požaduje, aby Komise stejným způsobem přihlédla k potenciálním škodlivým organismům ze třetích zemí, které pro Evropskou unii představují značné procento dodávek surovin a zpracovaných produktů využívaných v oblasti potravinového řetězce, a zahrnula výdajové položky do harmonizace fytosanitárních a výrobních norem s těmito zeměmi.

2. **Shrnutí návrhu o kontrolách**

2.1 Návrh Komise má za cíl revidovat právní předpisy týkající se úředních kontrol v zájmu překonání nedostatků zjištěných v jejich znění a uplatňování. Cílem návrhu je vytvoření solidního, transparentního a udržitelného regulačního rámce, který bude lépe vyhovovat danému účelu. Právní účel tohoto návrhu zohledňuje nedostatky systémů kontroly v některých členských státech zjištěné Potravinovým a veterinárním úřadem.

2.2 Součástí dokumentu jsou tři hlavní přezkumy za účelem modernizace aquis týkajícího se zdraví zvířat, zdraví rostlin a rozmnožovacího materiálu rostlin, s cílem modernizovat a integrovat systém úředních kontrol tak, aby uceleně doplňoval proces zlepšování politik EU v těchto odvětvích.

2.3 Pokud jde o úřední kontroly prováděné u zboží přicházejícího ze třetích zemí, v současnosti se ustanovení nařízení uplatňují společně s odvětvovými předpisy, jimiž se řídí dovoz zvířat a produktů živočišného původu, dovoz rostlin a rostlinných produktů a kontroly v oblasti potravin a krmiv.

2.4 Komise potvrzuje, že stávající ucelený soubor právních předpisů EU umožňuje řešit rizika nebo mimořádné situace, aniž by došlo k narušení obchodu, ale také uvádí, že systém dovozních kontrol lze prostřednictvím přezkumu a konsolidace stávajících odvětvových právních aktů ještě více sjednotit.

2.5 Pokud jde o financování úředních kontrol, nařízení potvrzuje obecnou zásadu, že by členské státy měly vyčlenit dostatečné finanční zdroje na úřední kontroly, a povinnost pro členské státy vybírat v některých oblastech tzv. „kontrolní poplatky“.

2.6 Návrh zachovává povinnost členských států určovat národní referenční laboratoře pro každou referenční laboratoř EU určenou Komisí.

2.7 Součástí bude nové ustanovení týkající se sankcí v případě nesouladu, které bude vyžadovat, aby členské státy zajistily, že finanční sankce za úmyslné porušení pravidel převáží ekonomické výhody plynoucí z daného porušení.

3. **Shrnutí návrhu o výdajích**

3.1 Cílem právních nařízení Komise je přispět ke zvýšení úrovně ochrany zdraví lidí, zvířat a rostlin v potravinovém řetězci, zvýšení úrovně ochrany a informování spotřebitelů a vysoké úrovni ochrany životního prostředí při současné podpoře konkurenceschopnosti a vytváření pracovních příležitostí.

3.2 Pro dosažení těchto cílů je zapotřebí dostatečných finančních prostředků; v zájmu účelného zaměření vynakládaných výdajů je třeba stanovit specifické cíle a ukazatele, aby bylo možno posoudit dosažení těchto cílů.

3.3 Toto financování Evropské unie je prováděno pomocí grantů, veřejných zakázek a plateb pro mezinárodní organizace působící v této oblasti. Toto nařízení stanovuje seznam způsobilých opatření, která mohou využít finančních prostředků EU, a rovněž způsobilé náklady a použitelné míry financování.

3.4 Jak je uvedeno v návrhu víceletého finančního rámce na období 2014–2020, Komise navrhuje maximální částku na výdaje v oblasti potravin a krmiv ve výši 1 891 936 milionu EUR. V tomto návrhu se navíc objevuje vytvoření mechanismu pro mimořádné události s cílem reagovat na krizové situace.

3.5 Pokud jde o konečnou míru, která má být stanovena pro náhradu způsobilých nákladů, a vzhledem k významu cílů stanovených v tomto předpisu, stanovuje návrh nařízení financování způsobilých nákladů v plné výši, má-li provedení těchto opatření za následek rovněž vznik nákladů, které nejsou způsobilé.

3.6 Pokud jde o vnitrostátní programy eradikace, tlumení a sledování nákaz zvířat a zoonóz s cílem snížit počet ohnisek nákaz u zvířat a zoonóz představujících riziko pro lidské zdraví i pro zvířata, stanovuje návrh nařízení, že by tyto vnitrostátní programy měly využívat financování EU.

3.7 Pokud jde o nouzová opatření na eradikaci organismů škodlivých rostlinám nebo rostlinným produktům (škodlivých organismů), stanovuje návrh nařízení, že EU musí poskytnout finanční příspěvek na jejich eradikaci a mít k dispozici finanční prostředky na nouzová opatření, která jsou zaměřena na omezení případného rozšíření škodlivých organismů. Rovněž se stanovuje, aby EU financovala vhodně načasovaná šetření s cílem včas zjistit výskyt určitých škodlivých organismů.

3.8 U financování úředních kontrol nařízení potvrzuje finanční podporu těchto kontrol ze strany EU. Financovat se budou zejména referenční laboratoře Unie s cílem pomoci jim uhradit náklady vyplývající z provádění pracovních programů Komise. Finanční příspěvek bude rovněž vyčleněn na vytvoření a provozování databází a počítačových systémů pro správu informací.

3.9 V neposlední řadě, a to k zajištění odpovědného a účinného využívání finančních zdrojů Unie, nařízení opravňuje Komisi ověřit, zda je při provádění způsobilých opatření toto financování využíváno efektivně.

4. **Obecné připomínky**

Kontroly

4.1 Výbor vítá předložený návrh i záměr Komise chránit jednotný trh a zajistit vysokou úroveň ochrany zdraví, která bude stejnoměrná v celé EU, a přispět k zaplnění právních mezer.

4.2 EHSV vítá cíl modernizovat a posílit nástroje kontroly a úřední kontroly, aby se zvýšilo jejich využívání a účinnost.

4.3 EHSV vyjadřuje znepokojení nad ukládáním poplatků za kontrolu ze strany jednotlivých členských států, aniž je předem stanovena jejich výše, což může vést k rozdílům mezi jednotlivými státy, jež mohou snižovat konkurenceschopnost některých subjektů oproti jiným.

4.4 Výbor vítá ustanovení o odběru vzorků a analýzách, která ukládají, aby se analýzy prováděly v úředních laboratořích, čímž se vytváří společný systém pro provádění rozporných analýz.

4.5 EHSV si je vědom, že koordinace mezi státy i laboratořemi je velmi pozitivní, a proto podporuje přítomnost referenčních laboratoří v každém členském státě.

Výdaje

4.6 EHSV vítá předkládaný návrh nařízení a záměr Komise dosáhnout vysoké úrovně bezpečnosti potravin a systémů jejich produkce, lepší nákazový status a lepší životní podmínky zvířat, zjišťování a eradikace škodlivých organismů a zajištění účinného provádění úředních kontrol.

4.7 EHSV podporuje cíl stanovit způsobilá opatření a náklady.

4.8 Výbor kladně hodnotí, že nařízení zavádí racionalizaci míry financování zavedením běžné míry financování ve výši 50 % způsobilých nákladů, kterou lze za určitých podmínek zvýšit až na 75 % či 100 %.

4.9 Výbor vítá, že nařízení stanovuje minimální částku grantů ve výši 50 000 EUR s cílem zamezit administrativní zátěži.

4.10 EHSV považuje za velmi pozitivní možnost přístupu k finančním prostředkům z rezervy na krize v zemědělsko-průmyslovém odvětví, jakož i finanční podporu výzkumu a zjišťování škodlivých organismů.

4.11 V neposlední řadě – v souvislosti s úředními kontrolami – považuje EHSV za příznivou možnost finanční podpory referenčních laboratoří EU a projektů určených k jejich zdokonalování, kterou stanovuje toto nařízení.

5. **Konkrétní připomínky**

Kontroly

5.1 Návrh Komise je příliš otevřený, pokud jde o stanovení výše poplatků či volbu modelu s proměnlivou výší částky nebo modulů (podle vnitrostátních či unijních kritérií) nebo s pevnou kvótou. Z provozního hlediska může absence stejnoměrné správní kultury co do ukládání poplatků za služby v jednotlivých členských státech EU způsobit, že budou v praxi existovat komparativní nevýhody mezi státy podle toho, zda zavedou poplatky či nikoliv, či budou postupovat podle jiného harmonogramu.

5.2 Návrh Komise, pokud jde o důvody pro výjimku z poplatků, nemusí odpovídat rozmanitosti provozovatelů v tomto odvětví v EU. Je zapotřebí většího upřesnění nebo dokonce zavedení různých kategorií slev, aby se předešlo bezdůvodným komparativním nevýhodám mezi podniky podle jejich velikosti, které by narušily jednotný trh.

5.3 V návrhu chybí větší konkrétnost či rozpracování, pokud jde o úkoly, které mají vykonat zvěrolékaři či kontroloři v daných provozech.

Výdaje

5.4 Návrh nařízení na snížení počtu rozhodnutí Komise, jako v případě náhrady finanční podpory, Výbor nepovažuje za dostatečně jasný, jelikož v uvedeném dokumentu není zmínka o tom, jaký orgán toto provede.

5.5 Návrh Komise stanovuje, že Evropská unie musí poskytnout finanční příspěvek na nouzová opatření v důsledku vzniku a rozvoje určitých onemocnění zvířat či zoonóz, ačkoli se v tomto návrhu neuvádí, o která konkrétní finanční opatření se bude jednat.

5.6 Pokud jde o nouzová fytosanitární opatření, považuje Výbor za důležité, aby se v návrhu Komise zvážila možnost poskytnutí finančního příspěvku Unie na vytvoření a řízení průzkumných programů pro zjišťování výskytu škodlivých organismů a podpůrná zdravotní opatření ve třetích zemích, které budou k dispozici všech zainteresovaným uživatelům v celé Unii.

5.7 Pokud jde o zkvalitnění odborné přípravy veřejných činitelů z členských států, Výbor tento záměr Komise vítá, ale považuje za nezbytné, aby se nejprve v tomto nařízení harmonizovaly předpisy týkající se této oblasti pro lepší fungování systémů kontroly v praxi.

5.8 A konečně pokud jde o třetí země, které pro Evropskou unii představují značné procento dodávek surovin a zpracovaných produktů využívaných v oblasti potravinového řetězce, EHSV je přesvědčen, že by se měla zvážit případná harmonizace předpisů týkajících se zdraví rostlin a zvířat s těmito zeměmi.

V Bruselu dne 16. října 2013

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Henri MALOSSE